Цана асобнага нумару 20 гр.

Pierasyłka apłačana ryčałtam

№ 5 (198) Вільня, Нядзеля 6 Ліпня 1930 г. Год (VI)

Сялянская Ніва

Орган Беларускага Сялянскага Саюзу — палітычная, грамадзкая, літэратур. і гаспадарчая газэта

Адрэс Рэдакцыі і Адміністрацыі: ВІЛЬНЯ, Людвісарская 1 (Wilno, Ludwisarska 1)
Рэдакцыя адчынена ад 11 да 1 гадз. дня.
ВЫХОДЗІЦЬ ДВА РАЗЫ Ў МЕСЯЦ
Падпіска каштуе на год 4 зл., на паўгода — 2 зл., на 3 месяцы — 1 зл. 20 гр.

ЦАНА АБВЕСТАК: на 1-шай старонцы 60 гр., 2 і 3—50 гр., на 4-ай—40 грш. — за радок дробнага друку ў аднэй шпальце.

Нягодная дэмагогія Польскага „Стронніцтва Хлопскага.“

У папярэднім нумары „Сялянскай Нівы“ было напісана некалькі слоў аб тым, чаму Беларусы пайшлі, на выбары з другімі нацыянальнымі меншасьцямі. Выясьнена там, як усе польскія партыі т. зв. польскай лявіцы адносяцца да нас Беларусаў і як усе яны заўсёды згодна могуць падзяліцца беларускім коштам.

Але вось перад намі ляжыць адозва польскага г. зв. «Строніцтва Хлопскага» з № 10, які апраўлены ў чырвоную цярністую карону, з партрэтам кандыдата ў паслы Антона Шапеля. Прачытаўшы гэны сьвісток жах бярэ чалавека: як могуць людзі дайсьці да такой нізасьці і подласьці ў сваей брахні, каб аплёўшы свой дзесяты нумар у чырвоны цярністы вянок падносіць гэтак атруту нашаму селяніну, каб ён галасаваў за сьпісак № 10, у якім на кандыдатаў пастаўлены прахадзімцы з цэлага сьвету!?

Каб ня быць галаслоўным, прыгледзьмося, хто-ж гэныя кандыдаты.

1. Гофмокль-Астроўскі, Варшаўскі адвакат, які страляе людзей за тое, што яны сьведчачы на судзе паказваюць не так, як адвакат Астроўскі хоча, а толькі паводле свайго сумленьня. Вяліка-панскія нэрвы пана адваката Астроўскага ня вытрымалі: — як-жа? я шляхціп і хачу каб сьведак паказваў так, а калі паказвае іначай — „pal w łeb!“ Гэта было, паночку Астроўскі, ў нас на Беларусі ўжо даўно-даўно, за часоў паншчыны. Сяньня гэтыя часы даўно ўжо мінулі. І гэты варшаўскі шляхціц мае бараніць нашага сяляніна? — Дзякую за такую абарону!

2. Антон Шапель, б. пасол. Дзе гэтага чалавека ня было? Былі калісь на нашых землях «сьвятой памяці» «Рады людовыя»: быў там Шапель, было „Вызваленьне“ быў там Шапель; была Польская «Партыя Хлопска», чырвоная, толькі без „цярністага вянка» — быў там Шапель. У пачатку 1928 г. Шапель разам з пaслом Шакуном злажыў заяву ў Беларускі Пасольскі Клюб, каб прынялі іх у сябры Клюбу. Клюб аднак, бяручы пад увагу шкодную працу Шапела для нашага сялянства ў прошласьці, адмовіўся прыняць яго. Пры выбарах у 1928 годзе Шапель працаваў з «адзінкаю», а цяпер апынуўся ў «Строніцтве Хлопскім». Шосты раз зьмяніў ужо скуру. Хіба-ж не апошні?

3. Кандыдат п. Адамовіч, б. пасол. Пісаць аб гэтым панку няма ніякай патрэбы, бо яго дужа добра памятуюць усе сяляне з часоў, калі ён многа ўсяго ўсім абяцаў, але нічога не зрабіў.

Але гэта йшчэ ня ўсё. На чале партыі, «Строніцтва Хлопскага» стаяць такія людзі, як старшыня, п. Ян Домбскі і віцэ-старшыня, п. Плюта. Ян Домбскі ў Рызе падзяліў Беларусь, не прызнаваў і не прызнае ніякіх Беларусаў, а пан Плюта праводзіць законы аб новым асадніцтве на нашых беларускіх землях.

А ў сваей адозве паны гэтыя пішуць, што ўсякія нацыянальныя непаразуменьні, гэта выдумка буржуяў. Ці вы, паночкі, думаеце, што наш селянін яшчэ такі цёмны, што палкне настаўлены вамі кручок з прыманкай «цярніста-чырвоным вянком» і аддасьць за вас галасы, каб вы маглі заковываць яшчэ мацней у ланцугі няволі?! Вы думаеце, што калі ўдалося вам абаламуціць несьвядомыя масы ў Лідзкім вокрузе і здабыць гэтак чатыры мандаты, дык гэта вам удасца і ў вокрузе Сьвянцянскім? Не, паночкі! Тут гэтага ня будзе і тут вы дастанеце належную для сябе адправу.

Грамадзяне Беларусы!

Калі хочаце, каб былі мацнейшыя, ланцугі няволі, галасуйце за № 10.

Калі хочаце мець асаднікаў, галасуйце за № 10.

Калі хочаце згубіць назаўсёды сваё нацыянальнае «я», галасуйце за № 10.

Калі хочаце далейшае полёнізацыі і большых падаткаў, галасуйце за № 10.

А калі хочаце паказаць, што вы хочаце зямлі, галасуйце за № 18!

Калі хочаце свае школы, галасуйце за № 18!

Калі ня хочаце асаднікаў, галасуйце за № 18!

Муха.

Гутарка пасла Ф. Ярэміча з супрацоўнікам газэты „Robotnik“.

Даслоўны перадрук з газэты „Robotnik“ № 179 з дня 26 VI. с. г.

Дзеля таго, што ў рожных часопісях, часта супярэчных сваім поглядам, паявіліся весткі аб зьмене адносінаў Ураду да Беларусаў, мы скарысталі з прысутнасьці ў Варшаве пасла Ярэміча, старшыні Беларускага Клюбу ў Сойме, каб засягнуць ад яго выведу.

Якая ёсьць мэта прыезду пасла ў Варшаву і ці гэты прыезд мае якую сувязь з весткамі, якія паявіліся ў прэсе аб канцэсіях Ураду для Беларусаў?

— Мы прыехалі з дэлегацыяй, складаючайся з сэн. сэн. Рагулі і Багдановіча, а таксама і маей асобы да п. Міністра Асьветы ў справе адчыненьня крэдыту, ухваленага ў бюджэце 1930 — 31, на беларускую асьвету. Але нажаль п. Міністар Асьветы дэлегацыі не прыняў і ў „свой“ спосаб сказаў праз сэкрэтарку, што аб гэтых справах можа гаварыць не раней, як у верасьні.

Для мяне гэта ёсьць зразумела, якія зьмены зайшлі ў п. Міністра. Калі я быў у п. Міністра ў красавіку, справы гэты трактаваў рэчова, абяцовываючы даць канкрэтны адказ у травені; але зноў у „свой“ спосаб не маглі мы дайсьці да п. Міністра. І ўканцы атрымалі мы кароткі адказ, што аб гэтых справах будзе гаварыць у верасьні, што **паводле маей думкі ніколі.**

Чаму п. Пасол так пэсымістычна глядзіцё на гэтыя адказы п. Міністра?

— Папершае, з 200.000 зл., якія ёсьць у бюджэце прадбачаны **на дакончэньне бурсы ў Навагрудку,** да сягоняшняга дня мы не атрымалі аніводнага грошa. Будынiна, выведзена да першага паверху **агульным і надлюдзкім высілкам беларускага грамадзянства,** нішчыцца і здаецца ў верасьні, у канцы будаўлянага сэзону, работы распачынаць ня можна будзе.

Адносна вучыцельскіх курсаў, на якія бюджэт прадбачыў 150.000 зл., то да сягоньняшняга дня яшчэ нічога ня зроблена. Праўдападобна ў верасьні і гутаркі ня можа быць аб аткрыцьці курсаў дзеля таго, **што ўжо распачнецца вучэбны год.**

У справе **вучыцельскай сэмінарыі,** на якую бюджэт прадбачыў 100.000 зл., мы злажылі заяву на канцэсію, але да сягоняшняга дня **не атрымалі мы ніякага адказу.** З заявы п. Міністра вынікае, што ў **найлепшым выпадку будзе з намі „гаварыць“** аб гэтых справах толькі аж у верасьні, калі ў гэтым часе сэмінарыя павінна ўжо быць урухомлена.

І ўрэшце справа **падручнікаў школьных,** на якія бюджэт прадбачыў 50.000 зл. таксама да сягоньняшняга дня ані на крок не пасунулася наперад. І здаецца ў верасьні аб выдавецтве падручнікаў было-б „крыху“ запозна гаварыць.

Вось гэта істотныя прычыны майго пэсымізму.

Пытаў мяне пан аб канцэсіях цяперашняга Ураду для Беларусаў. Урады „мамаёвыя“ ці г. зв. лагер „пілсудчыкаў“ пакуль не дайшоў да ўлады вельмі часта гаварыў, што **толькі ён,** а ніхто іншы можа разьвязаць пытаньне нацыянальных меншасьцяў у Польшчы, а перадусім **пытаньне беларускае.** Сапраўднасьць, нажаль, зусім іншая, а іменна такога палітычнага тэрору, такога безпашчаднага **душэньня** ўсякай праявы нацыянальнай не дазналі мы ніколі.

Даволі будзе сказаць, што калі ў **парляманце польскім на шмат гадох знайшлася нарэшце значная большасьць у каторай мінімальныя нашыя нацыянальна культурныя патрэбы** знайшлі зразуменьне, то ў гэты мамэнт лагер „пілсудчыкаў“, а таксама высунены з яго Урад за ўсялякую цану хоча глуміць праявы беларускага культурнага жыцьця, не гаворачы ўжо аб палітычным.

Вось гэта ёсьць кароткі нарыс нашага жыцьця і гэтых т. зв. „канцэсіяў“, якія мы атрымалі ад „мамаёвых“ урадаў.

Хіба-ж хопіць!

Кожны сьведамы беларус галасуе на № 18.

Беларускі Пасольскі Клюб і яго праца ў Сойме і Сэнаце

(у 1928 — 1930 г.

Праця́г глядзі „Сял. Ніву“ № 4-й

Як ужо было сказана, асыгнаваньне Соймам і Сэнатам па бюджэту 1930-31 г. на справы беларускай асьвэты цэлых паўмільёна злотых ёсьць першы і дужа значны пасьпех беларускіх паслоў у польскім парляманце. Пасьпех гэты ёсьць рэзультатам працы выключна Беларускага Пасольскага Клюбу, бо клюб „Змаганьне“ нават і не галасаваў за гэтыя крэдыты, а Янка Станкевіч далучыў свой подпіс да ўнёску пасла Ф. Ярэміча толькі тады, калі гэты ўнёсак ужо ляжаў у канцэлярыі, а ўперад баяўся і падпісываць: ці дазволяць польскіе паны, ці не?

Ня трэба ўсёж-такі і перасуджываць значэньня гэтага пасьпеху, бо безумоўна ўрад не захоча выкананьне гэтага бюджэту аддаць, ані ў рукі самага Пасольскага Клюбу, ані ў рукі іншых тых беларускіх арганізацыяў, якія супрацоўнічаюць з гэтым клюбам. Усе гэтыя арганізацыі ён уважае шкоднымі для польскага ўраду. Вярней за ўсё выкананьне гэтага бюджэту будзе аддана ў рукі беларускай санацыі, якая цешыцца даверам ураду і ўважаецца за прыхільную да палякаў. Але як-ні-як, а ўсё-ж такі беларуская асьвета скарыстае з гэтых грошаў. Напрыклад пачаты ў прошлым годзе будынак беларускай гімназіі ў Навагрудку толькі і можа быць скончаным, дзякуючы гэтым асыгноўкам.

Трэба падкрэсьліць, што гэтыя асыгноўкі праведзены ў Сойме Бел. Пас. Клюбам, ня гледзячы на такі невялікі яго склад: усяго чатыры паслы (Ярэміч, Каруза, Стэповіч і Юхневіч) і два сэнатары (Багдановіч і Рагуля). Толькі чатыры галасы ў сойме і два галасы ў сэнаце! Як-жа трудна працаваць там, гдзе гэтыя **чатыры галасы мусяць пераканаць і змусіць галасаваць за сваю справу большую палову галасоў Сойму!** І ўсё-ж беларускі клюб працуе і, як відаць не без рэзультатаў.

А апрача бюджэту, не мала і іншых галоўных спраў: справа зямельная, школьная, самаўрадавая, адміністрацыйная і г. д., і трэба сказаць, што ніводная соймавая справа, калі толькі яна датычыла беларускага народу не абходзілася без самых, іншы раз вострых выступленьняў Бел. Пас. Клюбу ў абароне інтэрэсаў беларускага народу. З гэтых чарговых спраў, асобенна цяжкой была барацьба проці прапанаваных урадам адразу чатырох законаў аб асадніцтве. Законы гэтыя правадзіліся ў камісі, дзе старшынёй быў і іх праводзіў п. Плюта, з польскага стронніцтва хлопскаго (№ 10) і дзякуючы толькі гэтай барацьбе ўдалося затрымаць гэтыя законы аж да канца сэсіі Сойму. Так яны і ня ўспелі прайсці дзякуй Богу!

Разумеецца, што будучы ў такой малай лічбе Бел. Пасольскі Клюб змушаны быў шукаць саюзьнікаў. За ўвесь час свaей працы ён неадхільна стараўся падтрымаць цесны кантакт з іншымі меншасьцямі нацыянальнымі, інтэрэсы якіх супольныя з інтэрэсамі беларускага народу, каб падтрымліваць ўзаемна адзін другога ў палітычнай працы. Гэтае імкненьне да кантакту выходзіла далека за сьцены сойму і нават за межы Польшчы. Так калі за граніцай адбываліся з'езды прадстаўнікоў нацыянальных меншасьцяў з усяго сьвету, Беларускі Пасольскі Клюб пасылаў, туды свайго прадстаўніка. Наагул дзякуючы Беларускаму Пасольскаму Клюбу справа беларускага руху стала справай вядомай усяму сьвету і справу гэту разважаюць ужо на міжнародных з'ездах і канфэрэнцыях. З мэтай найбольшага і найменшага асьведамленьня іншых дзяржаў аб палажэньні беларускага народу ў Польшчы ў мінулым годзе Белар. Пасольскі Клюб у француcкай мове абшырны падробны мэморыял (даклад), які і адправіў у Жэневу. У ім асьветлены ўсе староны беларускага жыцьця: і зямельная, і самаўрадавая, і царкоўныя і асьветная і г. д. Мэморыял гэты будзе мець вялікае значэньне ў справе азнямленьня грамадзянства Зах.-эўрапэйскіх дзяржаваў з справамі беларускімі. Грамадзкія дзеячы іншых дзяржаў лічацца з Беларускім Пасольскім Клюбам, як з адзіным сапраўдным прадстаўнікам Беларускага народу і зварачываюцца да яго і яго паслоў, як да рэпрэзэнтантаў беларускага народу.

Выбарная хроніка.

Якія партыі йдуць на выбары ў Сьвянцянскім вокрузе?

Выбарная камісія Сьвянцянскага выбарнага вокругу ўжо зацьвердзіла і падала да агульнага ведама выбаршчыкаў, спіскі кандыдатаў у паслы Сьвянцянскага вокругу.

Сьпіскаў кандыдатаў у паслы налічваецца аж восем.

Якія гэта сьпіскі і хто яны такія для нашага сярмяжнага беларускага народу?

№ 2 П.П.С. (Польская Партыя Соцыялістычная) Бароніць выключна інтэрэсы польскіх гарадзкіх работнікаў.

№ 3 „Вызваленьне“ — Гэта тая польская партыя, якая ў 1922 годзе правёўшы сваіх паслоў беларускімі галасамі ў беларускіх вокругах, замест рэформы рольнай наслала ў наш край асаднікаў.

№ 4 „Бунд“ (Партыя жыдоўскіх соцыялістаў).

№ 10 „Стронніцтва Хлопскае“ Гэта тая партыя, якая падмяніла „Вызваленьне“ і стараецца, каб нагнаць на нашыя землі яшчэ больш польскіх асаднікаў.

№ 18 „Блёк нац. менш. у Польшчы“ Гэта сьпісак усіх пакрыўджаных народаў у Польшчы ў тым ліку і нас беларусаў. Гэты сьпісак дамагаецца зямлі бяз выкупу для сялян, змагаецца з асадніцтвам, дамагаецца роднай школы і наагул народнай свабоды.

№ 20 „Сьпісак Расейцаў“ Сьпісак гэты падтрымліваюць багатыя маскалі і расейскія папы.

№ 24 „Польская Ендэцыя“ Гэта сьпісак польскіх ксяндзоў і польскіх абшарнікаў.

№ 46 „Безпартыйны Польска-Літ. Камітэт“ Гэта тое самае, што і адзінка в 1928 г.

Каго трэба выбіраць і на які нумар галасаваць?

З усіх васьмі сьпіскаў, апрача сьпіску № 18, для нашага гаротнага беларускага селяніна ні адзін не падходзіць. Дзеля гэтага сяляне беларусы павінны галасаваць толькі за свой беларускі сьпісак № 18. А каго беларусы, галасуючы за свой сьпісак № 18, будуць выбіраць, зробім маленечкі агляд ніжэй.

Першыя 4 кандыдаты на паслоў з сьпіску № 18 ад Сьвянцянскага выбарнага вокруга.

Сьпісак кандыдатаў у паслы ад № 18 з Сьвянцянскага выбарнага вокругу астаецца той самы, які быў у 1928 г. У сваім часе падаваліся у нашай газэце біографіі кандыдатаў, дзеля гэтага цяпер лічым неабходным толькі ў кароткіх славах прыпомніць прозьвішчы кандыдатаў і афіцыяльны парадак хто па кім наступае.

Павал Каруза б. пасол Сойму, б. старшыня БХД. і былы Рэдактар „Беларускай Крыніцы“.

Альбін Стэповіч (Сьвянцянскі павет) віцэ-старшыня Беларускага Нацыянальнага Камітэту, віцэ-старшыня Беларускага Інстытуту Гаспадаркі і Культуры, і б. пасол Сойму.

3) *Канстанты Юхневіч* (з Браслаўскага павету) б. пасол. Сойму.

4) *Уладзімер Конан* (Дзісенскага пав.) народны вучыцель.

Абавязкам кожнага Беларуса ў нядзелю 13 ліпня галасаваць на вышэй паданых кандыдатаў.

У нядзелю 13 ліпня усе беларусы Сьвянцянскага выб. вокругу галасуюць за № 18.

Беларускія справы.

Беларуская санацыя ўжо без маскі.

Як ведама, Беларуская санацыя, мазгамі якой зьяўляецца ведамы Антон Луцкевіч з ад'ютантам-майстрам палітычных пераскокаў А., да гэтай пары маскавалася прад беларускім грамадзянствам „свойскім“ для санацыі радыкалізмам. Хоць сапраўдны твар санацыі праз маску штучнага радыкалізму дасканальна быў выразны, але кіраўнікі санацыі мелі адвагу у сваім органе „Наперад“ гэтаму пярэчыць, сцьвердзячы, што яны—гэта спадкабернікі нябошчыцы „Грамады“ і ідуць беларускім незалежніцкім шляхам.

Але вось прышоў час і „незалежніцкая“ залежнасьць змусіла „нашу“ санацыю зьняць з сябе маску і паказацца на сьвет з тварам адкрытым.

Выходзіць орган беларускай санацыі „Наперад“ з датаю 21 чэрвеня с. г. пад № 20, дзе і чытаем лёяльную прамуву дыр. Астроўскага і вялізарны і вернападданскі мэмор'ял. Апрача прамовы і мэмор'ялу, рэдакцыя „Напераду“, ў якой галоўным пісакам зьяўляецца Антон Луцкевіч, (хоць і захварэў), зьмяшчае пад загалоўкам „Слова праўды Высокаму Гасьцю“ даўзёрную стацьцю з партрэтам Прэзыдэнта. У гэтай стацьці санацыя прагаварывае да пачуцьця польскага сумленьня, вышыні і шляхотнасьці „польскага духу“ шукаючы „волі і роўнасьці.“

Ад крытыкі шляху „нашай“ санацыі і формаў яе працы шукаючай „волі і роўнасьці“ з ведамых прычын устрымліваемся. Пабачым ці гэны шлях не завядзе іх туды, куды завёў ужо вельмі многа з беларусаў.

Люстрацыя гурткоў Бел. Інст. Гаспад. і Культуры.

Ад дня 24 чэрвеня да дня 2 ліпня с. г. Др. Грынкевіч люстраваў гурткі Бел. Інст. Гаспадаркі і Культуры у паветах: Браслаўскім, Дзісенскім і Вялейскі.

Канфіската „Бел. Крыніцы“.

Па загаду адміністрацыйнай улады, дня 27 чэрвеня с. г. сканфіскаваны № 21 „Бел. Крыніцы“ за стацьцю „Беларускае Поленофільства.“

Наступны нумар (22) „Б. К.“ выйшаў з пустым местам, сканфіскаванай стацьці. У сканфіскаванай стацьці „Бел. Крыніца“ крытыкавала дзейнасьць беларускіх санатараў, якія гуртуюцца каля газэты „Наперад“ і іх лякайскую ідэолёгію.

Навукова-папулярная лекцыя.

У нядзелю 29.VI с. г. Віленскі гурток Бел. Інст. Гаспадаркі і Культуры ладзіў навукова-папулярную лекцыю для моладзі. Лекцыю ў памешканьні Цэнтральнага Урад. Інстытуту (Вільня, Людвісарская вул. 1—19) прачытаў студэнт Язэп Малецкі. Лекцыі слухалі пераважна вучні фаховых школаў.

„Проч з ліхазельльлем“.

Пад такім назовам у палавіне мінулага месяца выйшла газэціна — аднадзёўка. Гэта газэта выступіла з вельмі вострай крытыкай Віленскай праваслаўнай кансысторыі і праваслаўнага расейска-чорнасоценскага духавенства. Газэціна гэта не абмінула і архірэя Хвядоса з архімадрытам Піліпам.

БЕЛАРУСЫ з паветаў: Сьвянцянскага, Браслаўскага, Пастаўскага і Дзісненскага, пакажыце сваю нацыянальную і палітычную сьведамасьць у дзень 13 ліпня с. г., ідучы як адзін чалавек, мужчыны і жанчыны да выбарных абводаў на галасаваньне і галасуйце за свой беларускі сьпісак **№ 18**

Чуткі аб беларускай вучыцельскай сэмінарыі.

Паводле вестак, якія ходзяць у Вільні, беларуская вучыцельская сэмінарыя ў Вільні ўсё-ж такі будзе адчынена. Некаторыя гаворацць, што Мін. Асьветы выклікала ў Варшаву дыр. Віл. Бел. Гімназіі Астроўскага ў справе беларускай сэмінарыі, а некаторыя кажуць, што дыр. Астроўскі ўжо назначаны дырэктарам будучай віленскай беларускай вучыцельскай сэмінарыі і ўжо шукае памешканьня для сэмінарыі. Расейская газэта „Время" у гэтай справе ўжо пасьпяшылася падаткнуць паслу Ярэмічу, што не Ярэміч адкрывае сэмінарыю, а Астроўскі.

Не ад рэчы будзе крыху выясьніць адносіны пасла Ярэміча да гэтай справы.

Як ведама, дзякуючы стараньням і захадам пасла Ярэміча, Сойм асыгнаваў паўмільёна зл. на беларускія справы ў тым ліку сто тысяч на беларускую вучыцельскую сэмінарыю. А як відаць з гутаркі пасла Ярэміча з супрацоўнікам газэты „Robotnik", якую перадрукоўваем у гэтым нумары з „Robotnika", пасол Ярэміч не забыўся і дамагацца, каб гэтыя грошы былі на беларускую справу выданы. Канцэсіі на сэмінарыю пасол Ярэміч не дамагаўся, а дамагаўся, толькі, каб пастанова Сойму была выканана. Для Ярэміча ня важна хто будзе дырэктарам беларускай вучыцельскай сэмінарыі, а важна тое, каб гэтая сэмінарыя была і была сапраўды беларуская.

Памятнік Старшыні Рады Беларускай Народнай Рэспублікі Пятру Крэчэўскаму.

У Чэхаславацыі эміграны беларусы паставілі памёршаму на эміграцыі ў Чэхаславацыі старшыні Рады Беларускай Народнай Рэспублікі Пятру Крэчэўскаму надгробны памятнік. Дня 4 г. м., на Альшанскіх могілках у Празе адбылося ўрачыстае адкрыцьцё памятніка. Слава памяці Пятра Крэчэўскага, змагара за волю Беларускага Народу!

Суд над Украінцамі.

Праз 26 дзён адбываўся суд у Львове над 17 украінцамі, якіх абвінавачываюць у прыналежнасьці да нелегальнай Украінскай Вайсковай Арганізацыі (УВО).

У 26-м дню расправы, Львоўскі Акружны Суд закончыў разгляд абвінавачаньняў падсудных прысудам аднаго абвінавачанага Рамана Біду на кару сьмерці і 7 асоб ад 2 да 4 цяжкай турмы. Рэшту абвінавачаных суд звольніў ад віны і кары.

Абарона засуджанага Р. Біды падае касацыю.

З жыцьця Праваслаўнай Царквы ў Польшчы.

29 чэрвеня с. г. у Варшаве ўрачыста было адчынена Перадсаборнае Сабраньне. „Сабраньне" гэта складаецца з трыццацёх асоб, — дваццацёх міран і дзесяцёх духоўных. Мэта скліканьня гэтага сабраньня — падгатоўка праграмы, статуту і матэр'ялаў да Сабору, які згодна з дэкрэтам п. Прэзыдэнта павінен быць скліканы ў недалёкай будучыні. Пакульшто Сабраньне гэта толькі яшчэ пачынае сваю працу. Але ўжо з першых крокаў відаць, што мала яму прыдзецца працаваць самастойна, бо ўсё ўжо падгатоўлена ў папярэдніх тайных паседжаньнях прадстаўнікоў ураду з іерархіяй.

Старшынёй камісіі лічыцца сам мітрапаліт. Віцэ-старшынямі выбраны: прот. Ул. Юзьвюк, праф. Агіенько, а сэкрэтаром п. Кобрын.

З заграніцы.

Звальненьне ад акупацыі Надрэніі

Пасьля 12-ці гадовай акупацыі нямецкай правінцыі Надрэніі, ўрэшце для Нямеччыны сталіся рукі разьвязаны. Ужо на нямецкай тэрыторыі няма ані воднага жаўнера акупанта. Акупацыя Надрэніі для Нямеччыны была не малым тормазам у разьвіцьці дзяржаўнай гаспадаркі. Але Нямеччына ўсё-ж-такі дала сабе раду і ненарушаючы дагавору ў Вэрсалі за гэты час для яе цяжкіх часоў узрасла да адзаведнай сілы і прымусіла эўрапэйскія дзяржавы з ею лічыцца.

Акупацыя Надрэніі—гэта была калодка прывязаная да ног Нямеччыны. Дык і нічога дзіўнага, што грамадзянства акупаванай Надрэніі, пасьля асвабаджэньня ад акупацыі наладзіла ўрачыстае спатканьне гэтай хвіліны монifэстацыяй. Па заканчэньні тэрміну акупацыі 1 г. м. а гадзіне 12 дня на ўсіх дзяржаўных будынках зьявіліся нямецкія нацыянальныя сьцягі, а ў ва ўсіх сьвятынях праз цэлую гадзіну званілі ў званы.

Гэта трыумф волі і перамога Вэрсальскага дагавору.

Японска-бальшавіцкае непаразуменьне.

Між японскай і бальшавіцкай уладай здарылася непаразуменьне на водах Камчаткі. Бальшавіцкі карабель абстрэліў без прасьцярогі японскі карабель. Аднаго японца з залогі забілі, а нескалька арыштавалі. Да Камчаткі Японія выслала ваенны карабель для усьмірэньня.

З жыцьця у Польшчы.

Кангрэс цэнтра-лявіцы ў Кракаве.

Трудна было і падумаць, што склікана аж шасьцьмі цэнтралевымі партыямі кангрэс пройдзе спакойна. Тым больш, што газэты шырока распісвалі аб „мобілізацыі" з абедзьвіх старон сіл, з боку арганізатараў кангрэсу і санацыі.

У Кракаў на 29 чэрвеня мелася прыехаць аж 6 тысяч „стшэльцаў". Але ўсіх ахвотнікаў сэнсацыі спаткала расчараваньне. Кангрэс адбыўся зусім спакойна.

Санацыя абмяжавалася выданьнем рожнародных адозваў і камунікатаў, у якіх падпісываючы правадыроў цэнтр-лявіцы паведамляла аб адкліканьні кангрэсу, а кангрэс здаволіўся вострымі рэзалюцыямі і прамовамі. Рэзалюцыі кангрэсу не пабачылі сьвятла дзеннага, бо ўлады іх сканфіскавалі.

Апазыцыйныя газэты падаюць, што на кангрэс зьехалася больш 30 тысяч асоб, а санацыйныя газэты цьвердзяць, што ня было больш як 5 тысяч. Незацікаўленыя кангрэсам, налічываюць удзельнікаў кангрэсу каля 12 тысяч асоб. Праўда знаходзіцца хіба пасярэдзіне.

На кангрэсе прамоўцы заяўлялі, што мэта кангрэсу — паваліць дыктатуру Пілсудзкага і ўзяць на свае плечы цяжар кіраваньня дзяржавай. Гэта цяпер адзіны кліч польскай апазыцыі. Толькі адна бяда, што санацыя ўступаць ад кіраўніцтва дзяржаўным рулём і нядумае, а ў апазыцыі нявідаць тае сілы, якая прымусіла-б у іх рукі перадаць уладу ў дзяржаве.

Пасьля кангрэсу судовы працэс.

Газэты падаюць, што ўрад задумаў арганізатараў і ўчасьнікаў кракаўскага кангрэсу перадаць у суд за дзяржаўную здраду.

Як бачым палітычная ігра апазыцыі з урадам у котку мышку што раз, то больш заглыбляецца і пашыраецца. Ужо гэты спор—хто лепшы, з соймавых клюбаў і габінэтаў міністарскіх выплыў на вуліцу і пад развагу прысяжных судзьдзяў у Кракаве.

Словам, канец гэтай разгрыўкі мусіць быць цікавы.

18

18

18

18

18

Нумары восемнасткі з газэты выраж кожны паасобку, схавай на галасаваньне, лішнія раздай суседзям і знаёмым.

З краю.

Кепска жывецца.
(Браслаў)

Тры гады таму, у нас пачалі сяляне гаварыць, што будуць чысьціць равы і што будуць асушваць вазёры. Грошы на гэтую ачыстку дае Урад. Тымчасам у гэтым годзе атрымалі сяляне паведамленьне, каб плацілі грошы і то аж па 20—25 зл. з гэктара, ды яшчэ напісана, калі ня маеш грошай, то ідзі пазыч у Касе Камунальнай, а за асушку заплаці.

Дзіўная рэч, што ніхто ня думае аб тым, адкуль селянін можа ўзяць 20—25 зл. з гэктара, тады калі збожа так танна, ды дагэтага яшчэ у нас у Браслаўшчыне праз апошнія 2 гады быў не ўраджай. Кепска, кепска ў нас жывецца і людзі ня маюць каму жаліцца. Можа, як выберам сваіх паслоў, то яны за нас заступяцца

Слабадзянін.

АД РЭДАКЦЫІ. Да гэтае справы вернемся другім разам і абгаворым шырэй. Рэдакцыя зьбірае ў гэтай справе матар'ялы. Просім сялян Браслаўскага павету прысылаць весткі, сколькі каму трэба плаціць і сколькі мае гэктараў зямлі

Рэдакцыя.

Галасуем усе на восемнастку.

М. Клюшчаны, Сьвянцянскага пав. 27 чэрвеня, як што году, быў у Клюшчанах фэст Сэрца Езуса. Прыехаў б. пасол Стэповіч і зрабіў на рынку вялікі мітынг. Людзі з вялікім зацікаўленьнем слухалі прамоўцу, бралі на разхват адозвы і нумары.

Пасьля мітынгу Стэповіча залез на воз кандыдат у паслы ад № 10 Шапель і пачаў хваліць сваю новую польскую партыю. Але нешта яму не вязло. „Гаворы папольску, ты-ж ужо перайшоў у польскую партыю“ — крычалі яму людзі. Шапель на жарце не пазнаўся і давай калякаць папсаванай польшчынай. Тады нашы ў сьмех. Толькі тады Шапель спахапіўся і пачаў лаяць ад „правакатараў.“ Паліцыянты сталі ў абароне Шапеля і давай запісываць тых, хто перашкаджаў яму гаварыць.

Агулам кажучы, Шапелю ня шэнціла. Дахадзіла да таго, што бралі яго і за грудзі, калі ішоў праз рынак. І няма дзіва. Чалавек, які перамяняе што год партыі і здраджае сваіх, не павінен станавіцца на выбары, асабліва разам з такімі буржуямі варшаўскімі, як Гофмокль-Астроўскі.

Нашы людцы пачалі ўжо гэта разумець, дык адварачываюцца ад дзесяткі і ўсе маюць галасаваць на сваіх даўнейшых кандыдатаў з восемнасткі—гэта знача на Карузу, Стэповіча і Юхневіча.

Сусед.

Куток жартаў.

Грамата беларускіх полёнофілаў „Пятай Брыгады“.

Мы, існуючыя з волі і ласкі высокага для нас Хана Ліс-Тік-Кір'а гэтым падаём да агульнага ведама,што высокі нам і ўсеўладны наш Хан Ліс-Тік-Кір за нашую пакорную і лякайскую грамату з дня 21 чэрвеня с. г. за № 20 пад назовам „Задам Наперад“ абдарыў нас сваею ласкай надаючы высокі нам тытул „Пятай Брыгады Беларускай Здрады“.

Дзеля ўзмацненьня вельмі слабога нашага полёнофільскага фронту і дзеля запаўненьня амаль пустых полёнофільскіх радоў нашай „Пятай Брыгады“, ласкавы да нас Хан Ліс-Тік-Кір прыказаў разьбіткам „Чацьвёртай Брыгады Полёнофілаў“, якую дасюль рэпрэзэнтаваў „быўшы чалавек“ „Дзядзька“ Тодар і ўсім героям сучаснага полёнофільства, як пастрэленаму ў штавіну „Бацьку“ Антону і „Златавусаму“ Радусю — злучыцца ў адно.

Гэная консолідацыя разьбіткаў „Чацьвёртай Брыгады Полёнофілаў“ з новазаслужанымі прад ласкавым цэпер да нас Ханам, на чале якіх стаяць „Бацька“ Антон з „Златавусым“ Радусям, становіць „Пятую Брыгаду Беларускай Здрады“.

„Пятая Брыгада Беларускай Здрады“ дзеліцца на два рэсорты, з галоўным кіраўніцтвам агульным:

1. Галоўнае кіраўніцтва, 2. Унутранае ўпраўленьне — паходу „Задам Наперад“, 3. Бурэньне і нічога не будаваньне — лоўля „капаньньня“ ў камізэльку.

Галоўнае кіраўніцтва „Пятай Брыгады“ ласкавы Хан Ліс-Тік-Кір з поўным даверрэм сам асабіста, даручыў тытуляванаму прайдзісьвету „Бацьку“ Антону. Гэнае высокацэмнае становішча „Бацька“ Антон прыняў з рук самога Хана, стоячы на каленях на парозе ханскага палацу.

Унутранае ўпраўленьне нашай „Пятай Брыгады“, сьветлы Хан Ліс-Тік-Кір даверыў тытуляванаму майстру палітычных пераскокаў „Златавусаму“ Радусю. Гэнае адказнае становішча „Златавусы“ Радусь прыняў так-жа з рук самога Хана ў прадпакою ханскага габінэту, але стоячы і толькі сагнуўшы пакорную сьпіну, на знак, што будзе ісьці „Задам Наперад“.

Галіну дзейнасьці ў нашай „Пятай Брыгадзе“ — бурэньня і нічога не будаваньня, высокі і нікому недаступны Хан, даручыў тытуляванаму „цюціку“—„Дзядзьку“ Тодару. Безадказнае гэнае становішча „Дзядзька“ Тодар прыняў з рук самога Хана, але ў габінэце і стоячы на выцяжку з расшпіленай камізэлькай, на знак, што ў камізэльку мусіць нешта „капнуць“.

На сваім паседжаньні „Пятай Брыгады Беларускай Здрады“, якое адбылося дня 1-га г' м. с. г. з ласкавага дазволу, нікому недаступнага апрача нас, Высокага Хана Ліс-Тік-Кір'а, а мы галоўная тройка „Пятай Брыгады“ — я „Бацька“ Антон з „Златавусым“ Радусям і „Дзядзькам“ Тодарам, або „Златавусы“ Радусь і я „Бацька“ Антон з „Дзядзькам“ Тодарам, ці „Дзядзька“ Тодар і мы з Радусям, апрацавалі ўжо плян нашай „дзейнасьці“ на прышласьць. Плян гэты пакульшто не падаём да агульнага ведама, бо ён пераданы намі на зацьверджаньне праз ласкавага і ўсёўладнага над намі Хана Ліс-Тік-Кір'а.

Галоўны наш кліч — няволя і лякайская ўслужнасьць. Сьцяг наш — на чорным фоне касьцятруп „Пагоні“.

Падаючы да агульнага ведама аб вышэйсказаным заклікаем усіх пяяць наш гімн, які вельмі дакладна ілюструе нашу ідэолёгію.

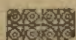
„Ідзіце проч, хто хоча волі;
Ідзіце проч, хто хоча жыць.
Ня хочам мы шчасьлівай долі
І для „Пагоні ўжо служыць
Мы служачкі верны
Лякаі — „аддзьверны“
Служыць будзем чужым —
Ахвоча ворагам сваім.

„Пагоню“ мы згрызём да косьці,
Штандар народны прадазём.
Калі ня лопнем мы ад злосьці,
То Беларусь мы „разьнясём“!
Нам за гэта „флёты“
Капне да „капоты“,
Жыць будзем мы тады
Як быццам ў добрыя гады.

Дык, хто захоча быць лякаем
Няхай ідзе за намі ўсьлед,
Прытулім мы і прыласкаем,
Ня будзе мець ніколі бед.
Бо лякай аддана,
Ня бось ашуканы
Няраз „ласкавы Хан“
Дазволіць вылізаць саган.

Дык прысягаем мы для Хана
На чорны наш паганы сьцяг —
Служыць яму будзем аддана,
Пакуль прагоне, як брадзяг.
Месца тады стане
У памыйнай яме,
Бо мы туды ідзём
І ўсіх нясьведамых вядзём.

У.



Рэдактар С. Сьвістун. Беларуская Друкарня Ім. Фр. Скарыны Вільня, Завальная 6. Выдавец пас. Ф. Ярэміч